

UITNOODIGING Hierbij heb ik het genoegen U met Uwe belangstellende Vrienden uit te nodigen tot de **TENTOONSTELLING MIJNER ZEE-STEMMINGEN** — Metaphysisch werk door occult-geestelijke openbaring ontstaan, welke gehouden zal worden van **3 TOT EN MET 28 MEI 1930** IN „DE POORT”, **TOURNOOIVELD 2, DEN HAAG.** **TOEGANG DAGELIJKS VAN 10—6 UUR.** **DES ZONDAGS GESLOTEN.**

JOHAN BORGMAN, Occultist.

Advertentie, 10 mei 1930 in 'Het Vaderland'

JOHAN BORGMAN

bij De Poort.

Tevoren werd mij zóowel schriftelijk als mondeling meegedeeld, dat dit werk langs occult-geestelijken weg tot stand kwam — een overbodige mededeeling, waar het op de uitnodigingskaart te lezen staat en ook in de tentoonstellingszalen wordt aangekondigd. Waarom ik mijnerzijds deze overbodige mededeeling doe?... Wie te nadrukkelijk is, wekt argwaan, en de vrees verkeerd te worden begrepen is symptoom van zwakte. De occulte William Blake kende die vrees niet en was bereid een eeuw op erkenning te wachten.

Maar ter-zake! De tentoonstelling was mij een teleurstelling, omdat het tentoongestelde zoo weinig... occult is. Als kunst dan wel te verstaan; en daar gaat het hier toch om — waarom anders kunsteritici uitgenoodigd? Deze zeestemmingen van den heer Borgman komen niet uit boven middelmatig plan; slechts bij hooge uitzondering — als in Kleurenklanken — valt een iets psychischer spanning te onderkennen. Voor de rest zijn het doodgewone zeeaspecten, soms in ietwat Turneresken geest. Werk, zooals er zooveel is; de penseelvoering is vlot, de kleur hachelijk...

Ongetwijfeld echter doet suggestie veel; ongetwijfeld zijn voor velen de onderschriften nog wel zoo belangrijk als wat op het doek staat. Men begrijpe mij goed: ik ben voor occulte openbaringen gevoelig en een groot bewonderaar van de velen, die ons in den loop der eeuwen met metaphysisch werk verrijkten. Maar ook een metaphysisch schilder moet kunnen schilderen, en schilderkunstig iets te zeggen hebben. Wie den geest cert, zal den vorm niet verwaarloozen.

W. Jos. de Gruyter.

Recensie, 9 mei 1930 in 'Het Vaderland'